

NSC en BBB komen met voorstel voor pensioenreferenda, haalbaarheid onzeker

Als het aan NSC en BBB ligt moeten pensioenfondsen hun deelnemers via een referendum raadplegen voordat zij overstappen op het nieuwe pensioenstelsel. De partijen kwamen dinsdag met hun langverwachte voorstel, maar het is de vraag hoe haalbaar dat is.

[Hessel von Piekartz](#)

is politiek verslaggever van de Volkskrant en schrijft over pensioenen en sociale zekerheid.

21 januari 2025, 17:30

Agnes Joseph (NSC) staat de pers te woord over pensioenen. Beeld David van Dam / de Volkskrant

Critici van het nieuwe pensioenstelsel hebben hun hoop al enige tijd gevestigd op de partij van Pieter Omtzigt. De NSC-leider maakt er geen geheim van dat hij weinig vertrouwen heeft in het nieuwe stelsel waar fondsen en hun miljoenen deelnemers de

komende jaren op zullen overstappen. Maar ondanks die kritiek was het wachten op concrete plannen.

Daar kwam dinsdag verandering in toen NSC-Kamerlid Agnes Joseph met een [reeks langverwachte voorstellen](#) kwam. Het verstrekkendste daarvan: een plan om pensioenfondsen te verplichten hun leden eerst middels een referendum te raadplegen voordat zij overgaan op het nieuwe stelsel. Het voorstel zat al langer in de pijplijn en krijgt nu concrete vorm [in een amendement](#) dat Joseph samen met NSC-leider Pieter Omtzigt en BBB-Kamerlid Henk Vermeer heeft ingediend.

‘Laatste woord’

Het idee is op het oog simpel: als een meerderheid van de pensioendeelnemers van een fonds stemt tegen het overzetten van de pensioenen, dan blijft het reeds opgebouwde pensioen in het oude stelsel. Enkel de nieuw op te bouwen pensioenen gaan dan mee in het nieuwe stelsel. Voor een geldige uitkomst willen NSC en BBB een opkomstdrempel instellen van 30 procent van alle deelnemers aan een fonds.

Met zulk ‘collectief instemmingsrecht’ wil Joseph pensioendeelnemers het ‘laatste woord’ geven in de grootste stelselwijziging ooit. Dat is nodig volgens het NSC-Kamerlid omdat het overzetten van de vele pensioenmiljarden een inbreuk is op het eigendomsrecht, en de operatie daarnaast veel risico’s kent. Bovendien wordt het nieuwe pensioenstelsel afhankelijker van marktontwikkelingen: zo kunnen pensioenen sneller omhoog, maar ook omlaag.

Joseph voorziet dat veel deelnemers daarom rechtszaken zullen aanspannen. Die vrees wordt onder meer gedeeld door de Raad voor de rechtspraak, die al meermaals waarschuwde voor mogelijke overbelasting van rechtbanken. Met de referenda wordt volgens het NSC-Kamerlid een deel van die risico’s ondervangen omdat er weer inspraak wordt geregeld.

Het is wel de vraag hoe haalbaar het voorstel is. Weliswaar is er in de Tweede Kamer een meerderheid die uiterst kritisch is over de pensioenwet, in de Eerste Kamer stemde er een meerderheid voor. Bovendien is het kabinet verdeeld en zien NSC, BBB en PVV nog altijd de VVD tegenover zich. Dat die partij wel voorstander is van het nieuwe stelsel, was een van de redenen dat het dossier een ‘vrije kwestie’ werd. Dat is niet veranderd: VVD-Kamerlid Thierry Aartsen noemde het plan van zijn coalitiegenoten dinsdag ‘zeer onverstandig’.

Bijl aan de wortel

Ook in de pensioenwereld stuit het voorstel op weerstand. Zo mengden pensioenfondsen zich dinsdag direct in het debat. Bestuursvoorzitter Harmen van Wijnen van ABP, het grootste pensioenfonds van Nederland, noemde de plannen van NSC en BBB ‘de bijl aan de wortel van het nieuwe pensioenstelsel’. Volgens Van Wijnen is het ‘ongehoord’ dat de politiek ‘de spelregels’ wil wijzigen nu de voorbereidingen voor de overgang al in volle gang zijn en sommige fondsen de stap al hebben gemaakt.

De fondsen vinden het vooral problematisch dat een 'nee' tegen het overzetten van de pensioenen betekent dat zij het al opgebouwde pensioengeld in het oude stelsel moeten laten. Volgens Joseph is dat 'praktisch uitvoerbaar', maar pensioenbestuurders bestrijden dat. Zij wijzen onder meer op extra kosten en de complexiteit van het plan. Bovendien zien zij het nieuwe stelsel wel degelijk als een verbetering.

De fondsen bestrijden daarnaast dat er te weinig inspraak is geweest. Eric Uijen, voorzitter van pensioenfonds PME, wijst op de 'uiterst zorgvuldige behandeling' in Eerste en Tweede Kamer en het 'hoorrecht' voor pensioendeelnemers. Uijen vindt een referendum ook onwenselijk omdat mensen zich bij zo'n keuze mogelijk te veel laten leiden door hun 'onderbuikgevoel'.

Voor Joseph zijn de bezwaren van de fondsen bekend, maar dat is voor haar allerm minst reden ervan af te zien. Zij vindt dat ze met het voorstel de wet juist verbetert. Volgende week debatteert de Kamer met minister van Sociale Zaken Eddy van Hijum (NSC) over het nieuwe stelsel en zal ook deze kwestie op tafel komen.